

Валентина ГРИЦУК

АКТОРСЬКА МОЛОДЬ НА ОСТРОВІ ЛЮБОВІ

Постановник телесеріалу «Острів Любові» Олег Бійма дав змогу багатьом українським акторам проявити себе...

Молоді актори найчастіше гарні тим, що не заштамповані. І найчастіше погані тим, що мають в своїй палітрі надто мало прийомів, щоб образи, створені ними, виглядали насиченими найрізноманітнішими нюансами.

У будь-якій професії прийом — необхідна річ, ключик для конкретної роботи, і чим більше цих ключів, тим ширший простір для вільної творчості відкривається. Але оригінальність кінематографа чи театру в тому, щоб глядач ніяким чином не помітив білих ниток, якими з дрібних клаптиків зшите щось цілісне, якесь велике полотно. Якщо живописець може демонструвати прийоми, хвалитися ними, і здебільшого саме в цьому й полягає його майстерність, то актор всіляко приховує той шлях, яким він прийшов до результату.

Кліповість будь-якого сучасного візуального мистецтва демонструє саме ці склейки, межі між площинами різного кольору, між епізодами, зрештою, між світоглядними позиціями індивідів чи персонажів. Це надає сучасному мистецтву стрибкоподібної динамічності. І кіно, втім числі й українське, давно засвоїло цей калейдоскоп.

Біда молодих акторів якраз в тому, що вони беззастережно перетворюються в персонаж там, де естетика сучасного театру чи кіно вимагає демонструвати ще й переходи від маски до маски, від одного стану до іншого, від однієї площини буття до іншої. Тобто звертати увагу реципієнта на спосіб подачі матеріалу. Довіряти глядачеві як обізнаній, інформованій сучасній людині, готовій до сприйняття мистецтва рафінованого, заснованого на

новій умовності, що вже перетравила безліч всіляких «ізмів» і пішла далі постмодернізму. Куди? Ніхто, напевне, не знає.

Ще Лесь Курбас був заклопотаний тим, щоб вивчити найголовніші прийоми світового театру, системи, за допомогою яких вони виробляються. Здавалося б, твори собі своє. Але кожна людина існує в контексті нації, а якщо ще глобальніше, — в контексті людства. Навіть якщо це геній. Не кажучи про звичайного, більше чи менше талановитого режисера або актора. Стереотип, банальна машкара є слідами, стежками, що полишили за собою вічні міфи людства з їх архетипічними образами, відступаючи вглиб віків. І коли режисер чи актор торкаються таких вічних, а разом з тим банальних тем як Народження, Любов, Смерть, то мусять думати, як зробити цікавими старі матриці.

Володимир Терещук

Закінчив КДІТМ імені І.Карпенка-Карого в 1994 році. Працював у Театрі Збройних сил України, де зіграв роль Антонія в «Заложниках вічності» (режисер Костянтин Ленартович). Із січня 1995 року — в Київському театрі Російської драми. Основні ролі: Ніколай Глуховцев у виставі «Любов студента» за Л.Андреевим (режисер Ірина Барковська); Бушеван в «Молодих роках короля Людовіка XIV» О. Дюма

Цей актор виглядає органічним в елементарних побутових ситуаціях і в ситуаціях романтичного героя, коли потрібно бути переконливим в колориті містичному, де сучасного глядача, найчастіше скептика, налаштувати на поетичний лад не так просто.

Терещук в ролі молодого панича — природно ширий, відкритий хлопець, який разом з тим тягнеться до всього таємничого, до світу, омитого нічною Селеною. Він прагне за-

ночувати на острові Любові, місці «нечистому», незважаючи на застереження старого Омелька. Постійно життєрадісний вираз обличчя Терещука, його простакувата доброта, яка виявляється хоча б у тому, що герой допомагає одягати пальто старому слугі, спочатку не зовсім в'яжеться з його пристрастю до тіньової романтики, але в перспективі надає образіві несподіваної глибини.

Якщо врахувати, що серіал Олега Бійми страждає на від-

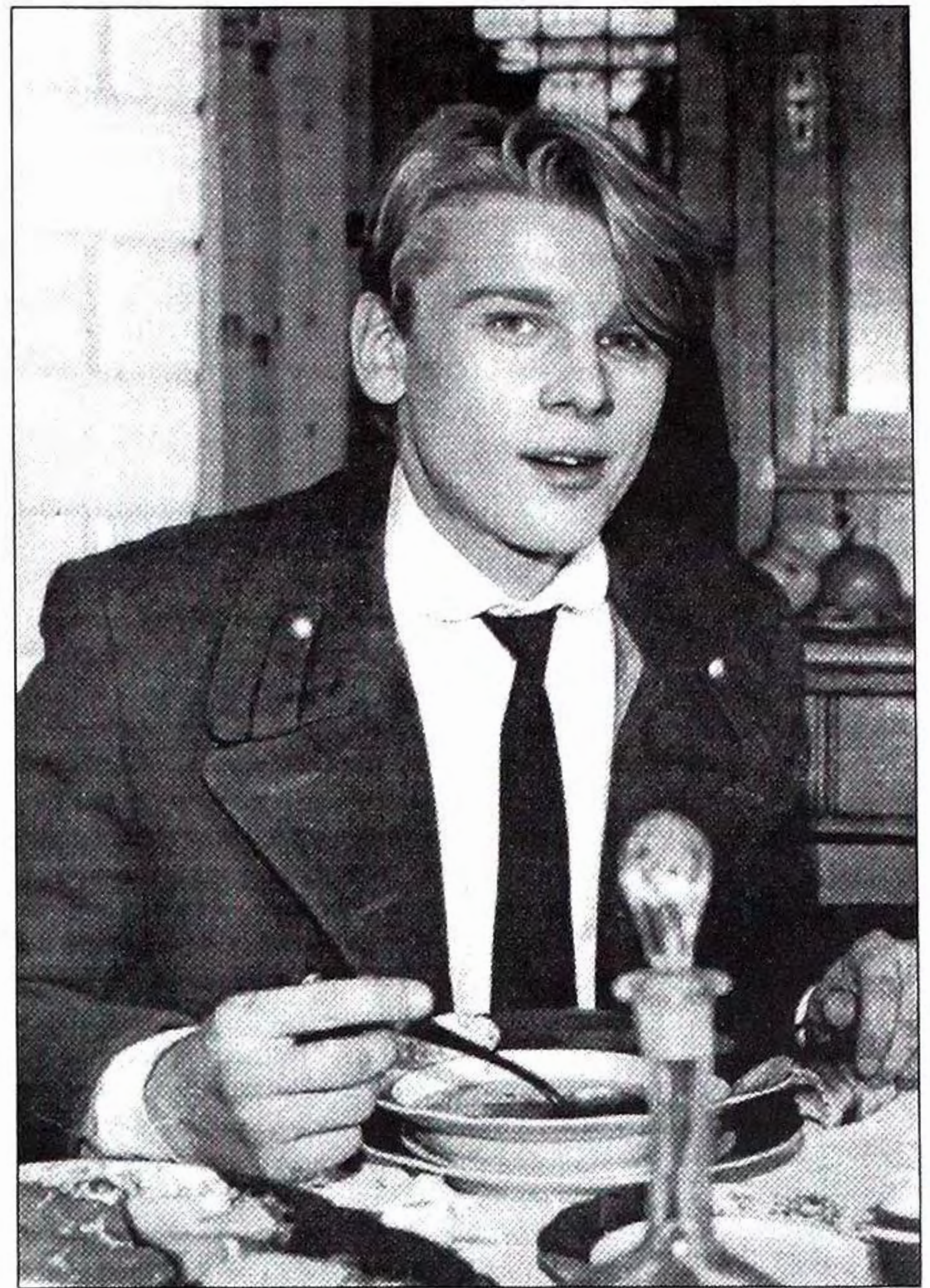

(режисер М.Резнікович); Синьоокий у дитячій виставі «Пригоди на чарівному острові» за Панфіловою-Рижковою (режисер Г.Царьов); Музикант у «Іграх на задньому дворі» (режисер Адет Котлер з Ізраїлю). Ролі в кіно: Тимко в «Страчених світанках» Григорія Кохана, бізнесмен Сергій в «Диверсії по контракту» Мазура. Співробітничав під псевдонімом на радіо. З молодим режисером Артуром Артемьєвим у «Вільному театрі» працює над п'єсою Дональда Бейкера «Ці вільні метелики».

сутність градацій у любові, яка подається тут або як романтична трагедія, або як плебейська вульгарна комедія, то актор, що органічно поєднує гедонічну радість з розумінням краси страждання, виглядає оригінальним і вносить в серіал своєрідну гармонію. Терещукові вдається передати позитивність, сонячність свого героя, що дозволяє виглядати милим симпатягою навіть тоді, коли безтямно п'яним потрапляє до зів'ялої повії, щоб спокійно заснути.

Молодий шляхтич торкається тільки двох жінок — потойбічної красуні-Панночки (Малекторович), одухотворена краса якої виглядає настільки нестерпною для тілесної людини, що штовхає його (в буквальному розумінні) в яму-могилу на острові; і другої, по земному красивої, повнокровної дівчини (Бочко), що губить цноту по дорозі до законного чоловіка. Герой зустрічає її в поїзді, їдучи на фронт. Дві різні реальності, що живуть в душі молодика, притягують з навколишнього саме таких жінок — персоніфікованих Поезію та Прозу. Серіал і починається поезією «Острова», а закінчується прозою «Нареченої», де герой наштовхується на кулю Першої

світової війни так само, як на красу Панночки, і падає так само спиною назад (кадри майже ідентичні). Тільки вже немає слуги Омелька, щоб подати руку. Наостанок солдат бачить передсмертним зором жінку-Прозу, тобто те земне тепле життя, яке він тільки скуштував дорогою до смерті.

«Наречена» за М.Могилянським

Алла Наталушко

Марія в мюзиклі «Биндюжник і король».

Режисер Євгенія Золотова.

Вона зуміла в «Дияволиці» подати жіночність як щось нестерпно привабливе для мужчин. І разом з тим страшенно.

Серія складається з двох новел, які об'єднує тільки те, що жінка — приманка Дявола. В першій новелі дуже старий чоловік ретельно шмагає себе батогом, щоб вигнати гріховне бажання зі свого тіла, але, як завжди, переможено погоджується на зустріч із жінкою-повією. Ми бачимо тендітну, але разом з тим дивно пухкеньку істоту, що геть-таки гола сидить за столом, по-американськи поклавши ноги на його край, і пустотливо просить гроші вперед, вкладаючи в цей майже наказ легкі інтонації попередньої любовної гри, яким не можливо не підкоритися. Ці елементарні навички, притаманні найтупішій особі легкої

поведінки і доступні тільки найрозумнішим серед порядних, вводять сухенького дідуся в стан ейфорії, яка завершується повною поразкою. Весела, повна низької життєвої сили Дяволиця сміється відкрито, грубо. Так сміється сніг над жовтим листям, вітер

Ю.Крітенко та А.Наталушко у «Дияволиці» за Г.Хоткевичем

У 1988 році закінчила КДІТМ імені І.Карпенка-Карого у Л.Олійника та А.Роговцевої. Працювала в Чернівецькому театрі до 1997 року. Зараз у Києві. Основні ролі в театрі: Луїза в «Підступності і коханні» Ф.Шіллера (режисер Євгенія Золотова); Сюзан у мюзиклі «Чао!» Сімонж (режисер Є.Золотова, композитор Ігор Прісняк); Марія в мюзиклі «Биндюжник і король»; Клер у виставі «Служниці» Ж.Жене у постановці Василя Сечена. В кіно — роль Марти у фільмі Олега Бійми «Злочин з багатьма невідомими». Має відеокліп на власну пісню «До побачення», аранжування Олександра Тищенко; дипломант фестивалю «Червона рута» 1991 року.

над сухими деревами, бурхлива річка над невірним гребцем. Так сміється природа над усім кволим, над усім старим. А особливо над тим, яке бавиться в агресію, давно вже відживши своє. Тому образ жінки не виглядає брутальним. Вірніше, вона органічна в своєму матеріалізмі, як сама Земля, обробляти яку в древніх культурах вважалося найпочеснішим заняттям суспільного буття.

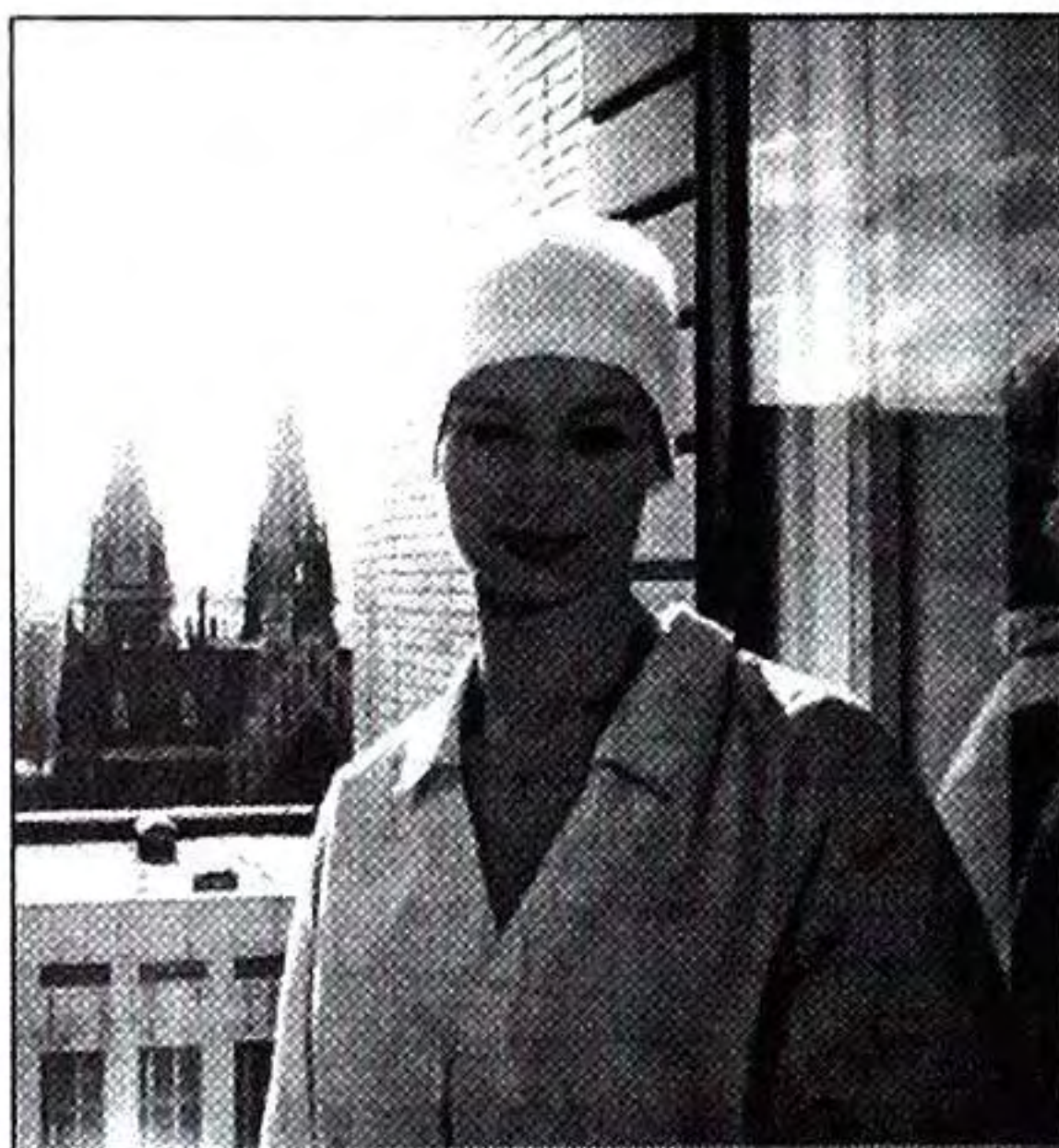
Дияволиця в чорному вбранні вистрибує через вікно.

Це все бачив один хлопчина, який, ставши поважним паном, побачив ту саму страшну силу в одній із своїх чергових покоївок, на яких він ніколи не звертав уваги, бо дружина міняла їх мало не щотижня. Але тут довелося, бо уява його настільки розперезалася, що не залишалося сил для професорської роботи.

Те, як Наталушко-Фатьма

прибирає в кабінеті господаря, чи не найцікавіше з усього серіалу. Протираючи пил на речах, вона кожен предмет огортає еротичним покликом. Прибирання перетворюється на священнодійство, на ритуал. Наталушко вдалося довести, що в меланхолійній сірій прибиральниці так само сидить спокуслива жінка, як і в повії. Історія була б повною, якби було показано, що в кожній повії живе холодна аристократка, а в скромних дівчатах нуртують найбурхливіші пристрасті. Втім, архетипічні схеми в межах всього серіалу охоплені режисером фрагментарно. Але на цей раз актриса натякає на інші плани, на інші психологічні варіації, а тому тема вічної жіночності (що не раз ставала предметом дослідження в мистецьких творах), яка кличе і жахає чоловіче начало, подається не так поверхово як чекалося.

Вікторія Малекторович

«Дві Юлії», режисер Олена Дем'яненко.

Закінчила КДІТМ імені І.Карпенка-Карого у 1993 році. Працює в Київському театрі імені І.Франка. Знялася у фільмах: «Царівна» (режисер Сергій Туряниця), «Сьомий маршрут» (режисер Михайло Ілленко), «Русалонька» (режисер Володимир Тихий), «Два місяці, три сонця» (режисер Роман Балаян). Зараз знімається у фільмі «Дві Юлії» (режисер Олена Дем'яненко).

Вікторія-актриса — це Спляча Красуня, яку ще нікому не вдалося розбудити. Вона нібито відкриває очі, соннамбулічно рухається, але душа десь блукає в інших вимірах — далеко-далеко. Тому їй і вдаються образи жінок, так би мовити, потойбічних — Русалоньки з праглибин води (стихії суто жіночої), Царівни серед хаосу побутових пристрастей, Американки, (коли для українців поки що кожен іноземець — ніби непізнаний інопланетянин), Панночки, що загинула від кохання та й гуляє тінню на острові Любові.

Її самозаглиблена краса змушує оглянутися і зустрітися з поглядом Царівни-Лебедя з картини Михайла Врубеля або з поглядом його ж таки Музи чи Демона. Відчувається якась сила, що проситься назовні, хоче реалізуватися в грубій матеріальній реальності, але щось цьому перешкоджає. Якесь невідомі нам механізми, незвідані космічні закони пригнічують до часу небезпечний вулкан. Але якусь мить Панночка дивиться з портрета так, ніби вже прокинулася, ніби прийшла на зустріч. І Терещук — романтичний герой першої серії,

«Острів любові» за О.Олесем.

радо приймає це як цілковиту реальність. Але всі образи, створені Малекторович, виявляються якимись недомовленими, недомальованими. В цьому є свій шарм. Бо недовершеність змушує працювати уяву пасивного глядача, прирікає його на творчість. Але, разом з тим, специфіка кіно в тому й полягає, що кожна наступна картинка відкриває нам щось нове, кожен кадр несе нову інформа-

цію, але не може дозволити собі приємність бути самоцінним настільки, як живописне полотно.

Таємничість тим і приваблює, що обіцяє нагороду відкриття. Ситуація загадковості має народжувати врешті якесь диво, показувати незвичне. Або прекрасне, або жахливе.

Кожен рух бровою, кожен погляд чи усміх на акторському обличчі, окресленому рамками екрану, дорівнює найскладнішим сценографічним трансформаціям чи мізансценам в зеркалі сцени. Внутрішня статичність Малекторович заважає їй бути цікавою постійно. Втім, їй

завжди вдається виглядати екзотично. Якоюсь заморською пташкою. В цьому її чарівність, але хочеться більше динаміки. Адже не можна довго експлуатувати одну маску навіть тоді, коли це твоя власна суть. Чужа маска приростає до власного обличчя. І артистка усвідомлює цю небезпеку. Але актори — люди тим і особливі, що вміють натягувати машкару тисячу разів, при цьому залишаючись собою, зберігаючи своє «я». В цьому й полягає, як на мене, акторський талант — зобразити кого завгодно і що завгодно, але не втратити свою живу душу, що існує в одному примірнику.

Тетяна Олексенко

Катаріна в «Приборканні норовливої» В.Шекспіра. Режисер Сергій Данченко.

В 1992 році закінчила КДІТМ імені І.Карпенка-Карого. Після закінчення працювала в Молодіжному театрі. Зараз в Київському театрі імені І.Франка. Основні ролі в Молодіжному театрі: леді Віндермір у виставі «Ерлін» за драматургією О.Уайльда (режисер Віктор Шулаков); Уляна в «Сватанні на Гончарівці» Квітки-Основ'яненка (режисер В.Шулаков); Доріс у виставі «Пугач та киценька» Б.Мінхора (режисер Олександр Світляков). В театрі імені І.Франка: Катаріна в «Приборканні норовливої» В.Шекспіра (режисер Сергій Данченко); Жульєтта в «Балі злодіїв» Ж.Ануя, режисер С.Данченко. А також: Мікаела у виставі Андрія Жолдака «Кармен»; роботи в «Сузір'ї», в Камерному театрі-студії, в театрі-студії «Антреприза». Ролі в кіно: Оля Дзижка у телівиставі за В.Винниченком «Задля Натуся», Мартіна в українсько-американсь-

Так само як Малекторович, Олексенко-Киценька — жінка-привид. Її не торкається ніщо побутове навіть тоді, коли працює офіціанткою в кафе. Серед цигаркового диму, п'яних самців і брудного посуду вона пливе красивим усміхненим фантомом. Але, оскільки врода її холодна, цей плин схожий на подорож манекена.

Цій дивній істоті зовсім-таки не підходить оце «Киценька», бо віртуозна пластичність та природність котів (звичайних і казкових) якимось не в'яжеться з безпристрасною механічністю цієї жінки. Для неї доріжки між столами чи ліжками — вулиці, той найбільший простір, який може собі дозволити. Не випадково Киценька приїжджає в гірську долину тільки помирати. Манекени гинуть на повітрі, їх не освіжає і не сповнює сил кохання. Якими б щедрими не були їхні партнери на почуття — це багатство летить в помийну яму.

Правда, з чисто людським, а не ляльковим апетитом Киценька обирає закоханого в неї мужчину до нитки, і може, це виняткова, притаманна їй людська риса. Гроші — чи не єдине, що вона може взяти від життя.

Як актриса театру Олексенко володіє досить широкою палітрою засобів. Механістична фантомність її Киценьки була, очевидно, принциповим вирішенням образу, а не її

«Киценька» за І.Франком.

недоліками як кіноартистки.

Образ мармурової скульптури, що оживає під гарячим подихом, після Галатеї зазнав багатьох інтерпретацій у мистецтві. Звернення до цієї теми впродовж віків свідчить про незгасне, ревниве бажання мужчини побороти самого Бога. Як Прометей, вкрати в богів вогонь і докласти титанічних зусиль, щоб оживити творіння своїх рук. Але якщо раніше предметами пристрасті були прекрасні мармурові торси, то в ХХ столітті — тиражовані одноманітні манекени. В одному з американських фільмів, показаних нещодавно по телебаченню, мужчина йде ще далі — він дане йому творіння Бога, гарячу свавільну жінку перетворює в непорушну скульптуру, відрізавши їй ноги. Професія хірурга натякнула йому на такий вихід із кохання без взаємності. Він робить красуню калікою, щоб закри-

Дзижка у телевіставі за В.Винниченком «Задля Натуся», Мартіна в українсько-американському фільмі «Фінальний конфлікт» (режисер Ламар Кард); Софія у фільмі «Царівна» режисера Сергія Туряниці; Марійка у фільмі «Судний день» режисера Сергія Чеснокова; а також дебют у телевіставі (актрисі було 12 років) у фільмі «Ситуація» режисера Віктора Стороженка, де зіграла Зіньку.

тися з нею в капищі сучасного особняка, опікати її й обожнювати. Опанас відпускає свою Киценьку, він задовольняється обожнюванням свого ідола здалеку, з чисто українською терпеливістю. І Тетяні Олексенко вдається тримати цю дистанцію, показувати непрохідну прірву між матерією живою і неживою. Прірву, яку

не в змозі подолати людина навіть силою любові.

Режисер, скований стилем серіалу для широких мас, не натякає на певну некрофілію головного героя, а тому почуття Опанаса сповнені неправдивого благородства. І якби не холод Киценьки, окраса ляльки, історія виглядала б геть фальшивою.

Антін Мухарський

У 1992 році закінчив КДІТМ імені І.Карпенка-Карого у Михайла Резніковича. Працює в Київському театрі російської драми. Основні ролі: Філіп у виставі «Молоді роки Людовіка XIV» за О.Дюма (режисер М.Резнікович); Фердинандо у виставі за однойменною п'єсою Анібала, (режисер Вадим Михалевич); Він у виставі «Закоханий метелик» за А.Дяченком (режисер Юрій Одинокій); Семен Семенович у виставі «Крокодил» за Ф.Достоевським (режисер Олександр Ануров). А також: Раскольников у виставі «Злочин і кара» за Ф.Достоевським в театрі «Золоті ворота» (режисер Валерій Пацунов); Бертран у виставі «Коли кінь непритомніє» за Ф.Саган (режисер Надія Батуріна). Написав п'єсу «Авантюристи», що поставлена в «Сузір'ї». 1995 року вийшла його повість «Доба» у видавництві «Гранослов». Зараз знімається у «Чорній раді» режисера Миколи Засєєва, а також в серіалі Анатолія Матешка «День народження буржуя».

Герой Мухарського — вчитель у багатій аристократичній сім'ї, що закохався в господарку дому, білотілу, білолицю пишну даму, яка уособлює для нього іншу касту, інший світ та його привілеї. Вона ж у ньому бачить романтичного хлопчика, тендітного, тактовного, що розуміється на мистецтві і вміє поцінувати усе «благородне». (На відміну від її чоловіка, на її думку, грубої тварини, що спить в опері й полюбляє полювання). Врешті, чоловік виганяє Івана з ліжка дружини та із свого дому в її білизні, а той, отямившись, платить останній гріш за відправлення листа, в якому викликає суперника на дуель. Але поєдинок не відбувся, бо Антоніна (Наталя Єгорова) вмовляє чоловіка повернути їй це високе задоволення — спілкування з Іваном.

З самого початку у фільмі висміюються почуття героїв, їхні потуги висловити емоції красиво. В уяві героїв відбуваються діалоги в стилі високої трагедії, уява накладається на реальність. Вони вдають із себе «тонких натур». Антоніна полюбляє бачити себе в ролі Тетяни з опери «Євгеній Онегін», особливо їй вдається кінцева арія, де звучить трагічне «но я другому отдана».

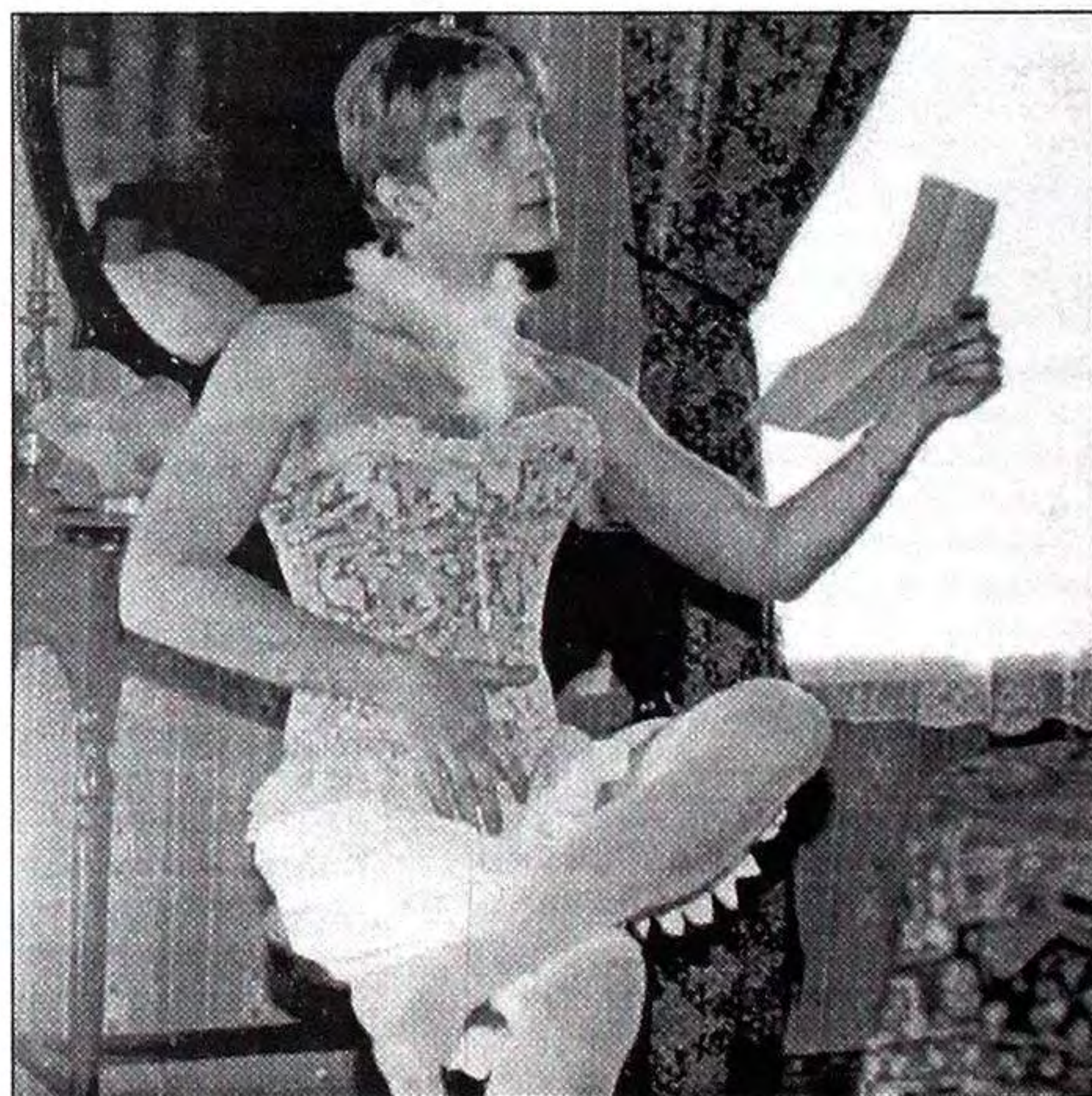
Мухарський відкрито, театрално виставляє свого героя клоуном, гротескно одягаючи його в жіночі речі, кепкуючи з його нарцисизму перед дзеркалом, коли той після вигнання з раю знову опиняється в тісній квартирі без копійки в кишені і без особливих перспектив. Артист постійно відсторонений від персонажа, це своєрідне відчуження виглядало б цікавим, коли б сама маска не була зношеною ним ще в театральних роботах. Адже Мухарський в будь-якій

із своїх ролей знаходить нішу, щоб продемонструвати жалюгідний фетишизм «голубого героя». «Голубого» — в усіх відтінках значень цього слова.

До того ж, дистанція між цим актором та його образом не підтримана такою ж дистанцією в інших акторських роботах, а тому його дії виглядають часто просто незрозумілими, вони випадають із загальної режисерської партитури. Якщо театральний інстинкт Антоніни не виходить за межі милування власними пристрастями звичайної жінки, то нахили Івана сприймаються, насамперед, як патологія. І тоді ця ненормальність має присмак просто погано зіграної, як для кіно, патології.

Природна ексцентричність Мухарського, його схильність до вкрай загостреної форми навіть в театрі часто виглядає перебільшенням. Особливо у виставах реалістично-психологічного гатунку. Але, буває, його гіперболи на тлі загального побутовізму виглядають як норма і хочеться побажати акторові знайти свого Мейерхольда.

«Поєдинок» за М.Коцюбинським.

Олег Савкін

У 1988 році закінчив Харківський державний театральний інститут імені М.Кропивницького у Леся Сердюка. Працював в Орловському театрі і паралельно знімався у фільмі Григорія Кохана і Тимофія Левчука «Війна». Працює в Харківському театрі імені Т.Шевченка. Ролі в цьому театрі: Арман Дюаль в «Дамі з камеліями» О.Дюма, Молчалін в «Лихові з розуму» О. Грибоєдова (режисер обох Микола Яремків), Тіто-Нате в «Кьордженських сварках» К. Гольдоні, Бред Уінер в «Дорогоцінній Памелі» Дж. Патріка (режисер обох Ігор Шнейдерман). Знявся у фільмах: «Меланхолійний вальс» (режисер Борис Савченко), «Далі польоту стріли» (режисер Василь Вітер), «Диво в краю забуття» (режисер Наталя Мотузко), «Два кроки від тиші», «Вінчання зі смертю» (режисер обох Микола Машенко), у телефільмі «Сад Гетсиманський» (режисер Ростислав Синько).

Сільський Дон-Жуан Федусь існує у винятково сприятливих умовах. В умовах курника, де він — один півень. У фільмі, бодай якимось тлом, не подано жодного молодого чоловіка, парубка, крім головного героя. Зате жінок та молодичь — десятків зо два.

Тому Олег Савкін змушений постійно демонструвати одноманітну ненаситність свого героя. Він підбирає все, що погано лежить, аби тільки якось вгамувати голод. Акторів в цій ситуації залишається бути тільки органічним. Що він і демонструє.

Гіпертрофований інстинкт розмноження видається Федусеві особливою вищою здібністю, і він весело йде назустріч всім своїм бажанням, не задумуючись ніколи про моральний чи ще якийсь бік справи. Його примітивне епікурейство всіляко підтри-

мується жіночими схвальними вигуками, коли парубок виникає поруч. Вони чомусь незрозуміло награні, хоча кожна не на жарт закохана.

Федусь врешті знаходить таку як сам невтомну вдовцю. Але тоді кожна, що мала донедавна надію, стає ворогом. І найскоріша на руку виявляється циганка, яку піймав було в горах. Ця всаджує Федусеві в серце ножа. Невідомо, що треба робити: сміятися чи плакати? Примітивна комедія перетворюється в таку ж примітивну трагедію, як то часто в житті буває.

Роль звичайнісінького, необтяженого комплексами самця не дозволяє запропонувати глядачеві будь-яких філософій на цю тему. А тому Савкіну залишилося тільки демонструвати свою вродливість та агресію молодої здорової рослини у весняну пору.

«Вирок»
за
М.Черемшиною.

Людмила Травникова

Закінчила КДІТМ ім. І.Карпенка-Карого у 1995 році у Ірини Молостової та Юрія Висоцького. Пробувала себе

її Наталка з фільму «Сон» за Марком Вовчком — персонаж архетипічний. Це тип української жінки, що вмє палко любити, але не здатна підкоритися повністю волі іншої людини навіть тоді, коли це коханий чоловік.

Для такої жінки завжди є щось вище навіть за сім'ю і навіть за любов, якийсь всеохоплюючий політ свободи, радість аж релігійна, що висвітлює вираз обличчя мудростю єгипетської Нефертіті чи нездоланим усміхом багатостраждальної Хуррем.

Обличчя Травникової можна дати крупним планом. Воно не просто вродливе, а

здатне передати нюанси емоцій і думок, тобто проінформувати глядача про те, що саме її героїня відчуває чи замислює в цей момент. Актриса психологічно пластична, виразна. І ця виразність носить суто кінематографічний характер, вона позбавлена нарочитої театралізації.

Сільська дівчина Наталка переконлива силою непересічної особистості, яка настільки впевнена в собі, що ніяким чином не намагається продемонструвати свою винятковість.

Перша красуня села Наталка йде проти його усталених віками психологічних устано-

як ведуча на телебаченні. Ролі в кіно: Офіціантка в фільмі «Приятель небіжчика» режисера В'ячеслава Криштофовича, Повія в телесеріалі «Замковий отвір».

вок і виходить заміж за чоловіка значно старшого, але який приваблює її не мудрістю і забезпеченістю, як то часто в житті буває, а вогнистим темпераментом бувалого запорозького козака (М.Голубович). Але цей козак, який так цінує волю власну та рідної країни, в сімейних стосунках виявляється справжнім дикунем, що привласнює людей, як фетишист яскраві камінці чи пера. Він вбив колись навіть рідну сестру за любов до ляха. Данило розуміє, як тільки Наталка якимось чином дізнається про вбивство, — вона піде геть.

Режисерові та акторам вдається підтримувати у фільмі атмосферу нервовості, нестабільності, стан передгрози, хоча все для головних героїв складається нібито добре. І Травникова, й Голубович наповнюють дію ароматом не підробного почуття, але за всіма архетипічними схемами союз має розірватися трагічно, оскільки жар-птиці не живуть, а тим більше не співають за ґратами. Наталя-Травникова тікає до бурхливої

М.Голубович і Л.Травникова у фільмі «Сон» за М.Вовчком.

річки, скидаючи на ходу одяг. Вона збирається не топитися, а переплести на інший берег. Але побачивши чоловіка, який теж опиняється у воді, Наталка розуміє — або неволя, або смерть. І вибирає останнє. Адже будь-яке гвалтування, фізичне чи моральне, здатне привести у світ тільки рабів. А рабів такі жінки не народжують.

Таким чином, Людмила Травникова, може, недовідчена як актриса, виявилась достатньо внутрішньо багатою, щоб показати архаїчну шляхетність української селянки.

Анна Кондаракіс

«Ти подібна на Божу Матір», — оспівується в любові непростій «богемній штучці» Соломії молодий гуцул, що зустрів її в лісі.

Анна Кондаракіс-Соломія дійсно в реакціях непередбачувана, а тому виглядає загадково й цим приваблює. Краса її нестандартна, дикувато-груба, але окультурена гарними манерами і навіть трохи зіпсована надмірною манірністю. Бравування оригінальними поглядами на життя, поєднане з фальшивою аристократичністю, заважають сприймати її героїню (емансиповану жінку, що відреклася родини і гасає по Європі то з одним, то з іншим «лицарем», встигаючи разом з тим штудіювати малярство) всерйоз.

Соломія з неймовірною легкістю закохує в себе мужчин, а тоді лишає їх плакати, немовби це народжені та покинуті немовлята. Напевно, Ольга Кобилянська (за сюжетами якої знято фільм) трохи наївно сприймала чоловіків, думаючи,

«Природа» за О.Кобилянською.

що всі здатні на гарячі почуття. Можливо, причина фальші й не в тексті, а в грі Кондракіс, героїня якої не виглядала богинею чи відьмою, перед якою падають на коліна всі: чисті й бруральні, молоді й старі, селяни й аристократи.

«Не знаю, на кого ти подібна, але мені добре з тобою», — заспокоює себе молодий гуцул, вдивляючись у очі жінки з невідомого для нього чужого світу.

«Ти не Матір Божа, ти відьма!» — кричить він на самоті, покинутий Соломією, для якої будь-яке кохання — чергова пригода і тільки.

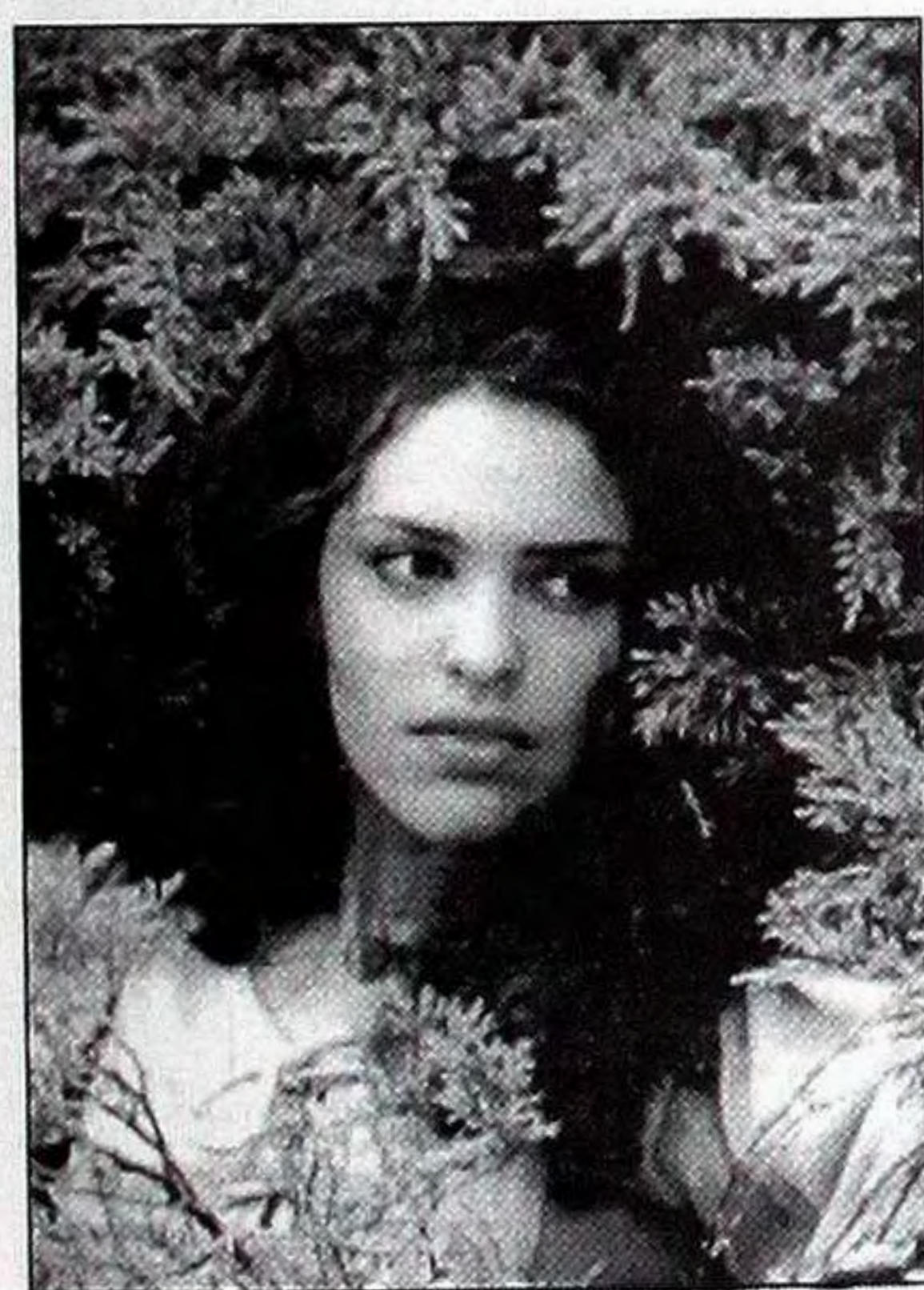
Але якийсь поганський інстинкт, що живе в ньому, щирому християнинові, і в ній, атеїстичній феміністці, веде обох до єдино правиль-

них дій — він кидає зі скелі в гірську річку її червону хустку, а вона розриває на дрібні клапти малюнок, де зображений легінь, і пускає їх в ту саму ріку. Ця поганська обрядова дія знищення предметів зв'язків, врешті, звільняє обох одне від одного, і в цій історії ніхто не топиться, не вішається, нікого не зарубують сокирою і т.п. Вже легше.

Звичайно, бути поетичним божеством і раціональною відьмою водночас майже неможливо. Хіба що титанам епохи Відродження було під силу пізнати високе духовне і низьке матеріальне в усій повноті, яка тільки доступна людині. З боку режисера класти на плечі звичайної жінки таку непосильну ношу було просто недоречним.

Валерія Чумакова

В цьому році закінчує КДІТМ імені І.Карпенка-Карого у Юрія Мажуги. Ролі в дипломних виставах: Ясновидиця в «Чудасії» за Г.Квіткою-Основ'яненком (режисер Олександр Булига); Раїса Пеженова у виставі «Через паркан з любов'ю» за п'єсами О.Островського (режисер Юрій Мажуга). Знялася у фільмі «Жорстока фантазія», режисер Олена Дем'яненко.

«Жорстока фантазія», режисер Олена Дем'яненко.

Юна циганка сповнена непідробної грації. Її рухи так само точні, як і досконало виточене тіло. Коли Чумакова-Ція піднімає тонкі, як у балерини руки щоб обняти коханого, вона нагадує молоденьку вишеньку. Рима Козакова назвала цю жіночу дитячість рук «терпкістю ветвей». В образі Ції відчувається глибоке, нічим не звуженого еротизму. Еротизму ще райського, не ображеного зрадою чи хоча б тінню якогось іншого гріха. Недаремно циганка виховувалась поза соціумом. Образу, завдану почуттю, вона сприймає як щось антиприродне, антилюдське, а привселюдні кпини закінчуються для Федуся зовсім-таки фатально. Несподівано трагічно. Він і гадки не мав, що можна поплатитися життям за чергову фізіологічну насолоду.

Чумакова не приховує цілісного характеру своєї героїні. З самого початку фільму глядачеві зрозуміло, чим закінчаться веселі подвиги легковажного парубка. Максималізм циганки знаходить собі цілком логічний кінець.

В ролі Ції, як і в більшості персонажів серіалу, важко шукати перспективну повно-

ту, просторові відтінки. Це декоративно поданий архетип діви Діани, що бродить лісами одна, вічно юна і чиста. Той, хто оскверняє її недоторканість, має поплатитися життям. Чумаковій вдалося передати прадавню непорочність еротизму, давно спаплюжену цивілізацією. Хоча, ця маска Любові бачиться тільки в контексті всього серіалу (втім, як і всі інші) і важко сказати напевне, — перевага це, чи недолік. З одного боку, декоративна спрощеність почуттів трохи смішить і нервує, з іншого — не слід чекати від телесеріалу як жанру психологічних подробиць.

«Вирок» за М.Черемшиною. В.Чумакова та О.Савкін.

